

Natura 2000 în regiunea stepică

COMISIA
EUROPEANĂ

mediu

**Comisia Europeană
Direcția Generală Mediu**

Autor: Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Bruxelles

Redactor șef: Susanne Wegefelt, Comisia Europeană,
Unitatea Natură și Biodiversitate B2, B-1049 Bruxelles

Colaborator: Aleksandra Sylwester

Mulțumiri: Adresăm mulțumiri Centrului tematic european pentru biodiversitate și Universității Catolice din Leuven, Divizia SADL, care au furnizat datele pentru tabele și hărți

Conceptia grafică: NatureBureau International

Credite foto: Copertă față: Munții Măcin: MMNPA;

INSERȚII DE SUS ÎN JOS: Zsolt Török, Ivaylo Zafirov, Josef Hlasek/
www.hlasek.com, Daniel Petrescu/www.ibis-tours.ro.

Copertă spate: Regiunea Dobrogea: Daniel Petrescu/
www.ibis-tours.ro

Informații suplimentare privind Natura 2000 sunt disponibile la <http://ec.europa.eu/environment/nature>

Cuprins

Regiunea stepică – ierburi legănându-se în bătaia vântului.....	p. 3
Harta siturilor Natura 2000 din regiunea stepică.....	p. 4
Tipurile de habitat Natura 2000 din regiunea stepică.....	p. 6
Speciile Natura 2000 din regiunea stepică.....	p. 7

Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.

Un număr unic gratuit (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Unii operatori de telefonie mobilă nu permit accesul la numerele 00 800 sau pot factura aceste apeluri.

Numeroase alte informații referitoare la Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet (<http://ec.europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2010

© Uniunea Europeană, 2010

2010 — 8 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-14708-1

doi:10.2779/11784

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei. Fotografiele fac obiectul drepturilor de autor și nu pot fi utilizate fără acordul prealabil scris al fotografiilor.

Printed in Belgium

Tipărit pe hârtie reciclată căreia i s-a acordat eticheta ecologică a Uniunii Europene pentru hârtie grafică <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel>

Câmpii stepice lipsite de vegetație în regiunea Dobrogea, România. Foto © Daniel Petrescu/www.ibis-tours.ro

Regiunea stepică – ierburi legănându-se în bătaia vântului

Acoperind mai puțin de 1 % din teritoriul UE, regiunea stepică deține doar un mic avanpost în Uniunea Europeană. Dar, după acest început modest, regiunea se transformă într-o vastă bandă de vegetație care se întinde în sudul Moldovei, Ucraina, Rusia și vestul Kazahstanului. În cele din urmă se continuă de-a lungul Asiei până la poalele Munților Altai, la granița Mongoliei.

Pe teritoriul UE, regiunea stepică este localizată doar într-un singur stat membru: România. Aceasta începe la est de capitala București și cuprinde toată regiunea de răsărit, cunoscută sub numele de Dobrogea. Este caracterizată de câmpii joase și dealuri ondulate sau platouri cu o altitudine medie de 200-300 metri.

De asemenea, regiunea este traversată de cursurile inferioare ale Dunării mărețe și ale altor râuri mai mici. Deoarece terenul din această zonă este foarte neted, apa care se deplasează lent tinde să formeze lunci întinse și puțin adânci, care contrastează mult cu peisajul de altfel uscat, arid. Din loc în loc apar și mici lacuri cu apă sărată.

Climatul stepic are, în general, un caracter continental, cu ierni foarte reci și veri calde și uscate. Diferența de temperatură între iarnă și vară este semnificativă și poate oscila între -15°C în ianuarie și $+30^{\circ}\text{C}$ în iulie. Vânturile calde sunt frecvente în timpul verii. În funcție de intensitate și direcție, acestea pot conduce la fluctuații bruște de temperatură chiar și pe durata unei singure zile.

Condițiile climatice aspre, combinate cu solurile poroase și vânturile continue, determină multe luni de secetă pe an. Prin urmare, arborii lipsesc aproape cu desăvârșire, cu excepția zonelor situate de-a lungul cursurilor de apă, în apropierea zonelor umede sau la limita vestică a regiunii, acolo unde vegetația se unește cu pădurile temperate și submediteraneene. În absența acestora, peisajul este dominat de fâșii întinse de pământ acoperite cu ierburi și alte plante rezistente la secetă.

Vegetația naturală de stepă este alcătuită în special din ierburi precum pirul, colilia și păiușul, dar și din plante ierboase, cum sunt buruiana cu cinci degete, lumânărica și pelinul, care apar la întâmplare printre ierburile înalte.

Totuși, solurile stepei sunt foarte căutate pentru agricultură, fiind extrem de bogate în humus și, prin urmare, foarte fertile. În prezent, marea majoritate a câmpiilor stepice din România (probabil mai mult de trei sferturi) au fost deșțelenite și transformate în terenuri arabile. Principalele culturi sunt cele de grâu, porumb, ovăz, orz, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui și legume.

În prezent se ajunge tot mai greu la zonele cu vegetație naturală, care tind să fie limitate la zone inaccesibile precum munții Măcin. Situați în estul extrem al României, lângă orașul Brăila, acești munți foarte vechi reprezintă un refugiu vital pentru numeroase plante și animale caracteristice regiunii stepice, precum uliul cu picioare scurte (*Accipiter brevipes*), dihorul de stepă (*Mustela eversmannii*) și grivanul (*Mesocricetus newtoni*).

Lipsa generală a apei a condus la devierea sau asanarea multor râuri și lacuri din regiune, în scopul de a furniza apă pentru irigații sau de a crea noi terenuri agricole. Râurile și lacurile rămase neatinsse sunt în prezent intens poluate, din cauza terenurilor agricole cu care se învecinează.

Râul Prut, România. Foto © Proiectul LIFE, Parc natural, lunca joasă a Prutului inferior

Harta siturilor Natura 2000 din regiunea stepică

Lista siturilor Natura 2000 din regiunea stepică a fost adoptată în decembrie 2008. Fiind o regiune mică și intens exploatată, până în prezent au fost desemnate numai 34 de situri de importanță comunitară (SIC) în temeiul Directivei Habitare și 40 de arii de protecție specială (APS) în temeiul Directivei Păsări. Întrucât adesea unele situri de importanță comunitară și unele arii de protecție specială se suprapun în mare măsură, cele două statistici nu se cumulează, dar se estimează că, împreună, acestea acoperă peste 20 % din suprafața totală a acestei regiuni.

Numărul tipurilor de habitat din anexa I și numărul speciilor sau subspeciilor din anexa II la Directiva Habitare

Regiunea	Tipurile de habitat	Animale	Plante
Atlantă	117	80	52
Boreală	88	70	61
Continentală	159	184	102
Alpină	119	161	107
Panonică	56	118	46
Stepică	25	25	14
Pontică	58	79	6
Mediterraneană	146	158	270
Macaroneziană	38	22	159

Sursa: Centrul tematic european pentru biodiversitate (Agenția Europeană de Mediu) <http://biodiversity.eionet.europa.eu>
 — statisticile nu se cumulează, deoarece numeroase specii și habitate apar în două sau mai multe regiuni biogeografice;
 — păsările din anexa I la Directiva Păsări nu sunt enumerate, deoarece nu sunt clasificate în funcție de regiunea biogeografică.

Regiunea	Nr. SIC	Suprafața totală acoperită (km ²)	Suprafața terestră acoperită (km ²)	% din suprafața terestră totală	Nr. APS	Suprafața totală acoperită (km ²)	Suprafața terestră acoperită (km ²)	% din suprafața terestră totală
Atlantă	2 747	109 684	68 794	8,7	882	76 572	50 572	6,4
Boreală	6 266	111 278	96 549	12,0	1 165	70 341	54 904	6,8
Continentală	7 475	150 014	135 120	10,8	1 478	147 559	128 432	12,4
Alpină	1 496	145 643	145 643	39,7	365	93 397	93 397	31,1
Panonică	756	15 858	15 858	12,3	100	19 965	19 965	17,5
Stepică	34	7 210	7 210	19,4	40	8 628	8 628	24,4
Pontică	40	10 243	8 298	71,8	27	4 100	3 561	30,8
Mediterraneană	2 928	188 580	174 930	19,8	999	147 358	142 350	16,0
Macaroneziană	211	5 385	3 516	33,5	65	3 448	3 388	32,3
TOTAL	21 612	655 968	568 463	13,3	5 004	486 571	429 615	10,5

Sursa: Centrul tematic european pentru biodiversitate (Agenția Europeană de Mediu) <http://biodiversity.eionet.europa.eu>
 — APS și SIC nu se cumulează, deoarece se suprapun în mare măsură;
 — întrucât baza de date nu permite împărțirea siturilor între regiuni, cele care se află la limita dintre două regiuni pot fi numărate de două ori;
 — procentul zonelor marine nu este disponibil;
 — ariile de protecție specială nu sunt selectate în funcție de regiunea biogeografică;
 — zona APS pentru regiunea stepică este calculată conform datelor SIG disponibile.

Regiunea	Țările implicate	% din teritoriul UE
Atlantică	Belgia, Germania, Danemarca, Spania, Franța, Irlanda, Portugalia, Țările de Jos, Regatul Unit	18,4
Boreală	Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Suedia	18,8
Continentală	Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Germania, Danemarca, Franța, Italia, Luxemburg, Polonia, România, Suedia, Slovenia	29,3
Alpină	Austria, Bulgaria, Germania, Spania, Finlanda, Franța, Italia, Polonia, România, Suedia, Slovenia, Slovacia	8,6
Panonică	Republica Cehă, Ungaria, România, Slovacia	3,0
Stepică	România	0,9
Pontică	Bulgaria, România	0,3
Mediterraneană	Cipru, Spania, Franța, Grecia, Italia, Malta, Portugalia	20,6
Macaroneziană	Spania, Portugalia	0,2

Sursa:
Centrul tematic european pentru biodiversitate (Agenția Europeană de Mediu)
<http://biodiversity.eionet.europa.eu>

1
Valea inferioară
a Prutului

Foto © www.luncaprut.ro

Foto ©
Edo Van Uchelen

- SIC
- APS
- APS și SIC

Harta se bazează pe coordonatele siturilor furnizate de Comisia Europeană prin intermediul Universității din Leuven, Divizia SADL, octombrie 2008

Foto ©
Proiectul LIFE pentru
conservarea insulelor
de pe Dunăre

5
Insule pe cursul
inferior al Dunării

Foto © Daniel Petrescu/
www.ibs-tours.ro

2
Munții Măcin

Foto © Veronel Parpală

3
Munții
Măcin

Foto ©
Zsolt Török

4
Pădurea Babadag

Foto © Daniel Petrescu/
www.ibs-tours.ro

Foto ©
www.inseparabile.it

Munții Măcin, România. Foto © Daniel Petrescu/www.ibis-tours.ro

Tipurile de habitat Natura 2000 din regiunea stepică

În regiunea stepică există douăzeci și cinci de tipuri de habitat incluse în Directiva Habitate. Unele dintre ele sunt tipice acestei regiuni, de exemplu stepele ponto-sarmatice caracterizate de prezența coliliei și a păiușului, tufșurile caducifoliolate ponto-sarmatice sau pădurile de stepă euro-siberiană dominate de stejar.

Din nefericire, aceste habitate, larg răspândite în trecut, s-au păstrat în foarte mică măsură, iar ceea ce a rămas este puternic fragmentat, întâlnindu-se doar pe platourile îndepărtate sau în zone izolate în peisajul de terenuri cultivate intensiv. În prezent, lanțul Munților Măcin este unul dintre puținele locuri unde mai există suprafețe importante cu vegetație naturală de stepă.

Multe dintre celelalte tipuri de habitat incluse în Directiva Habitate sunt asociate celor câteva râuri care traversează

câmpiile în drumul spre Marea Neagră. Dunărea inferioară este, de departe, cel mai mare dintre aceste cursuri de apă. După ce traversează granița cu Bulgaria, fluviul curge pentru un timp paralel cu țărmul (coasta se află la o distanță de numai 50-100 km) înainte de a-și schimba direcția pentru a începe călătoria finală prin Delta Dunării spre Marea Neagră.

Acest sector paralel traversează chiar centrul regiunii stepice. Aproape întreaga lungime a sectorului este inclusă în rețeaua Natura 2000, deoarece își păstrează în mare măsură hidrologia naturală și, prin urmare, adăpostește zone vaste cu ecosisteme de luncă naturală.

Pe malurile fluviului și pe numeroasele insule situate în mijlocul acestuia se află păduri de luncă tipice, păduri galerii, mlaștini și bancuri de nisip. Formate prin acumularea unor mari cantități de sedimente, aceste insule oferă vieții sălbatice un refugiu esențial, departe de prădători și de oameni.

De asemenea, regiunea stepică adăpostește o serie de lacuri salmastre și sărate, precum Balta Albă și Jirlău, lângă orașul Buzău. Cu mult timp în urmă, aceste lacuri au fost separate de râul Buzău și găzduiesc în mod regulat până la 20 000 de păsări în timpul migrației.

Foto © Veronell Parpală

Munții Măcin

În estul extrem al României, înainte de pătrunderea în Delta Dunării, se înalță răzleț deasupra câmpiilor înconjurătoare un mic lanț muntos – cu o lungime de 20 km. Aceștia sunt străvechii Munți Măcin, ale căror vârfuri ating cel mult 500 m. De pe culme se deschide o perspectivă cuprinzătoare asupra unui peisaj arid cu dealuri vălurite, văi adânci, aflorimente abrupte și platouri netede. Fiind mult mai secetoasă și mai deluroasă decât restul regiunii, zona Măcin nu a fost la fel de intens exploatată. De aceea o mare parte a terenului este în continuare acoperită de păduri naturale de stejar, tufșuri stepice și pajiști cu fâșii de pământ caracteristice, acoperite cu colilie și păiuș. Munții Măcin reprezintă un loc ideal pentru numeroase animale și plante caracteristice stepei, precum grivanul (*Mesocricetus newtoni*), șorecarul mare (*Buteo rufinus*) și moeringia (*Moehringia jankae*), cu covorul ei de mici flori albe.

Cocorul mic (*Anthropoides virgo*). Foto © Andy Taylor

Marmota de stepă (*Marmota bobak*). Foto © Hendrik Zeitler

Speciile Natura 2000 din regiunea stepică

Absența unui adăpost natural a influențat mult tipul de animale care trăiesc în regiunea stepică. Rozătoarele de mici dimensiuni, precum popândăul (*Spermophilus citellus*), popândăul pestrîț (*Spermophilus suslicus*), întălnit mai rar, și marmota de stepă (*Marmota bobak*), s-au adaptat bine la climatul cald și secetos, săpând în solul moale pentru a-și realiza labirinturi comune.

Abundența rozătoarelor mici atrage o serie de mamifere mai mari, precum dihorul pătat (*Vormela peregusna*), dihorul de stepă (*Mustela eversmanii*), și numeroase păsări de pradă: șerparul (*Circaetus gallicus*), acvila de stepă (*Aquila nipalensis*), acvila de câmp (*Aquila heliaca*) și șoimul dunărean (*Falco cherrug*). În partea românească a regiunii este prezent și șacalul auriu (*Canis aureus*), care formează o mică populație permanentă de-a lungul coastei și în câmpiile interioare.

Alte păsări tipice stepelor sunt: cocorul mic (*Anthropoides virgo*), dropia (*Otis tarda*) și multe specii colorate – presura, prepelița, potârnichea, ciocârlița și fâsa. Sunt prezente și specii mai rare, precum pasărea ogorului (*Burhinus oedicnemus*) și potârnichea chukar (*Alectoris chukar*), dar acestea pot fi observate doar rareori în partea românească a regiunii.

În ceea ce privește văile bogate ale Dunării Inferioare și ale râului Prut, acestea reprezintă un refugiu pentru toate categoriile de păsări rare, mai ales pentru cele migratoare.

Dunărea Inferioară este adesea numită „coridorul verde”, nu numai pentru că vegetația sa verde abundentă contrastează clar cu stepele învecinate, ci și pentru că oferă vieții sălbatice un coridor ecologic vital. În această zonă au fost înregistrate nu mai puțin de opt specii rare de lilieci și unsprezece specii de pești incluse în Directiva Habitate.

În această regiune sunt prezente în total 39 de specii incluse în Directiva Habitate, inclusiv un număr de plante neobișnuite precum *Echium russicum*, orhideea *Himantoglossum caprinum* și buruiana cu cinci degete (*Potentilla emilii-popii*).

Foto © V. Motycka

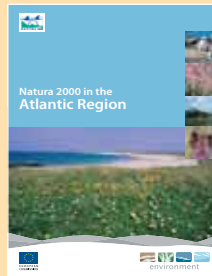

Dihorul pătat (*Vormela peregusna*)

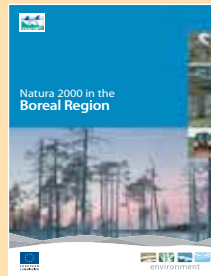
Dihorul pătat este un animal carnivor cu aspect neobișnuit. Membru al familiei nevăstuicilor, acesta are un corp alungit și o blană multicoloră. Hrana sa este alcătuită în special din rozătoare (popândăi, marmote, hârcioi, șoareci de câmp etc.). Acesta se întâlnește în diverse habitate uscate, inclusiv stepe, deșert deschis, semideșert, zone stâncoase semiaride în văile de munte și lanțuri de dealuri joase.

Dihorul pătat are un areal de răspândire care se întinde din sud-estul Europei, prin Asia Mică, Orientul Mijlociu, Caucaz și Asia Centrală, până în nordul Chinei și Mongolia. Odinioară în România acesta era vânat intens pentru blană, dar pierderile grave de habitat și reducerea numărului de specii-pradă sunt principalele amenințări cu care se confruntă în prezent. Numai în ultimii zece ani populația acestuia a scăzut cu 30 % din cauza pierderii habitatului.

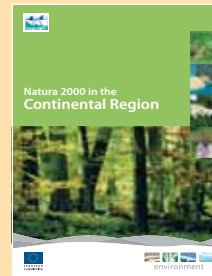
Din această serie:

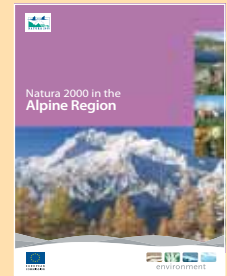
Natura 2000 în regiunea atlantică

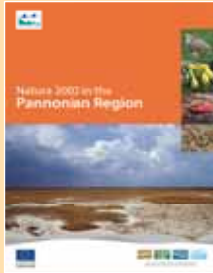
Natura 2000 în regiunea boreală

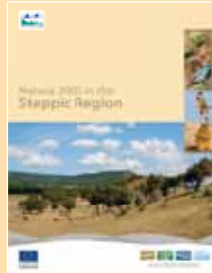
Natura 2000 în regiunea continentală

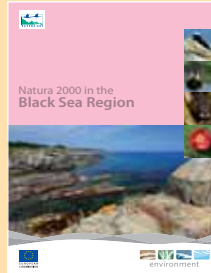
Natura 2000 în regiunea alpină

Natura 2000 în regiunea panonică

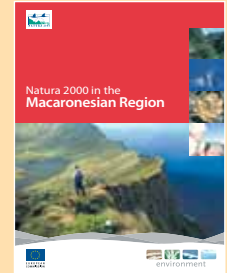
Natura 2000 în regiunea stepică

Natura 2000 în regiunea pontică

Natura 2000 în regiunea mediteraneeană

Natura 2000 în regiunea macaroneziană

Uniunea Europeană are nouă regiuni biogeografice, fiecare cu propria combinație specifică de vegetație, climă și geologie. Siturile de importanță comunitară sunt selectate în funcție de fiecare regiune pe baza listelor naționale furnizate de fiecare stat membru din regiunea respectivă. Lucrul la acest nivel facilitează conservarea tipurilor de specii și habitate în condiții naturale similare în mai multe țări, indiferent de frontierele politice și administrative. Împreună cu ariile de protecție specială stabilite în temeiul Directivei Păsări, siturile de importanță comunitară selectate pentru fiecare regiune biogeografică formează rețeaua ecologică Natura 2000, care acoperă toate cele 27 de state membre ale UE.

